

[Tommy Dinesen]

Der er mange, der har ringet til mig, efter at de har fundet ud af, at dette forslag er blevet fremsat. Man kan dele dem op i to kategorier: der er mændene – det er jo havets helte, kan jeg forstå – og så er der kvinderne, og de er meget bange. De mener nemlig, at der skal lovgives. De tager sig måske mere af deres børn – det skal jeg ikke kunne sige noget om, det er nok forskelligt – men de føler i hvert fald en angst eller en frygt, fordi der ikke er nogen regler på dette område.

Der blev sagt noget om, at venstre havde fornuftige vælgere. Hvis de har de synspunkter, som hr. Skrumsager Skau gav udtryk for, vil jeg ikke give hr. Skrumsager Skau ret.

Fru Aase Olesen og fru Elisabeth Bruun Olesen var inde på små og hurtige både og spurgte, hvorfor vi havde sat grænsen ved de 15 fod. 15 fod er en vilkårlig grænse, det kan lige så godt være en anden, men 15 fod er nogenlunde den størrelse båd, man bruger, hvis man f.eks. tager på en langtur, altså Fyn rundt eller måske en tur til Tyskland eller Sjælland rundt. Så skal man op i den størrelse.

Men efter at have set nogle af statistikkerne og set, at sejlbrætter er noget af det mest farlige, og på baggrund af en leder i Helsingør Dagblad, hvor man mente, at man burde have duelighedsbevis til alle skibe, vil jeg sige, at jeg til hver en tid vil være med til at diskutere, hvor grænsen skal være. Men det er vanskeligt med hestekræfter; der vil kunne ske det, at man lovgiver for både på 60 hk, mens både på 5 ville slippe fri, selv om de var større, og sådan kan man blive ved. Derfor er den valgte størrelse god.

Hr. Brusvang mente, at der ville komme en masse administration. Det behøver der ikke at gøre, fordi det jo er en præventiv foranstaltning. Tolderne kommer om bord nogle steder, og så kan de bare bede om at få lov til at se, om de pågældende har et duelighedsbevis. Det er sådan, man gør i Tyskland.

Hr. Dohrmann mente, at dette her var imod alt, det var også en form for socialisme, der blev indført. Samtidig går hr. Dohrmann, kan jeg se, i et andet forslag ind for, at alle bådene skal stå oppe på stranden. Jeg fik nærmest opfattelsen af, at hr. Dohrmann ikke havde læst vores forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 53:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af forebyggelsesarbejdet.

Af Tove Lindbo Larsen (S) m.fl.
(Fremsat 4/12 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der er slet ingen tvivl om, at det forebyggende arbejde i det kommende år vil være meget i fokus i diskussionen om sundhedspolitikken. Hvordan skal vi forebygge, at mennesker bliver syge, og hvad kan vi i øvrigt og navnlig måske hver især gøre for ikke at blive syge, det er vel nogle af de hovedspørgsmål, vi må stille os.

Derfor vil vi ofte skulle gøre os tanker om, hvordan vi bedst får mere gang i det forebyggende arbejde, sådan at det ikke bare bliver til ord, der hænger som nogle guirlander i luften, men at det også bliver til konkrete ting, som vi kan se nogle resultater af.

Hvordan det så skal gøres, kan vi have forskellige meninger om, og derfor er det netop så vigtigt, at vi ikke i vores iver efter at gøre det så godt som muligt lægger os bstant fast på, at lige præcis sådan, som vi har bestemt det, vil vi også indrette os.

Det er, enkelt sagt, hvad jeg har imod det forslag, vi har til behandling her i dag om, at vi skulle udarbejde et lovforslag om de centrale forebyggelsesråd eller forebyggelsesgrupper i kommunerne. Jeg tror ganske enkelt ikke på, at den slags restriktive ting

[Indenrigsministeren]

fremmer kommunernes – og det gælder såmænd både politikernes og embedsmændenes – engagement, dette, at folketinget pålægger kommunerne en pligt til at lade det forebyggende arbejde foregå i et særligt, af folketinget nedsat, om jeg så må sige, formaliseret organ.

Forudsætningen om, at det decentrale arbejde skal indrettes efter de lokale behov, er jeg helt enig med forslagsstillerne i er vigtig. Konklusionen, nemlig at vi skal have nogle lovpligtige decentrale forebyggelsesråd, er jeg altså helt uenig i.

Hvis dette arbejde skal lykkes og blive til andet end de ord, jeg talte om før – og det er det jo i høj grad blevet til i de foregående år, hvor vi har talt meget om forebyggelse uden rigtig at få gjort noget ved det – skal arbejdet foregå sådan, som kommunerne finder det mest praktisk netop for dem. Det vil give dem den største forståelse, men også det største engagement i dette arbejde. Kommunerne er da også – og det kan vi glæde os meget over – i fuld gang med hele denne proces og med denne diskussion.

Som forholdene er nu, er der intet til hinder for, at kommunerne selv etablerer et lokalt forebyggelsesråd eller en forebyggelsesgruppe eller lignende eller henlægger forebyggelsesarbejdet til et allerede eksisterende udvalg.

Forebyggelsesrådet, som er placeret herinde under indenrigsministeriet, har i sin seneste publikation om organisation af det forebyggende arbejde i kommunerne f.eks. anført, at nogle amtskommuner har valgt at lade det udvalg, der er nedsat i henhold til sygesikringslovens § 23, stk. 4, tillige varetage de forebyggende initiativer, og det er da i og for sig en god idé. Men andre kommuner har valgt at oprette et særligt udvalg i henhold til kommunalstyrelsesloven på linje f.eks. med ø-udvalg eller beskæftigelsesudvalg, og det er da også en god idé. En anden idé, som nogle har valgt, kunne være at vælge at henlægge spørgsmålet vedrørende forebyggelse til social- og sundhedsudvalget og diskutere det i den sammenhæng.

Skulle kommunerne alligevel, til trods for at de allerede i dag har en hel vifte af frivillige muligheder, føle, at deres udfoldelser på det forebyggende område er hæmmet af nogle stive regelsæt, har de al mulighed for at tilkendegive, f.eks. i forbindelse med tanker-

ne om frikommunerne, at de ønsker større frihed på dette felt.

Et væsentligt moment i forebyggelsesarbejdet er i øvrigt frikommunernes kommende muligheder for netop at få et tættere samarbejde på tværs af de meget stive sektorgrænser, vi har opbygget i de senere år, og som meget let kan være hæmmende for et sådant forebyggende arbejde. Men det er bl.a. nogle af de ting, vi skal se på i frikommuneforsøgene, at få disse sektorgrænser brudt ned.

Jeg har meget svært ved at se formålet med et lovforslag om decentrale forebyggelsesråd – bortset fra det formål at tvinge kommuner, der endnu ikke helt føler sig modne til et formaliseret forebyggelsesorgan. At sætte en hat ned over folk på den måde og så tro, at der automatisk kommer engagement ud af det, tror jeg ikke på. Jeg tror, der kommer det modsatte.

Det forebyggende arbejde befinder sig nemlig nu i en fantastisk spændende udviklings- og forsøgsfase. Forskningen er så småt begyndt at regne med forebyggelsen. Vi har f.eks. fået den første dr.med. i forebyggelse her i december måned. Forsøgene blomstrer landet over. Der er mødregrupper, der er ældreprojekter, der er forebyggelse af dårlige rygge i skolen og mange andre ting, som man diskuterer. Karakteristisk for denne udviklings- og forsøgsfase er imidlertid, at de forebyggende aktiviteter bæres frem af engagerede mennesker, som synes, det er en spændende og en rigtig diskussion. Det er sundhedsplejersker, sygeplejersker, børnetandlæger, praktiserende læger og politikere over hele landet.

At projekter gennemføres og ofte lykkes, skyldes mange gange disse menneskers vilje til at overvinde den skepsis, som projektet en gang imellem mødes med fra omgivelserne. For vi ved jo godt, at mange i de foregående år har sagt: kan det nu nytte, og kan det nu betale sig? Det er jo det, vi altid har hørt, når vi har diskuteret forebyggelsesarbejde. Men der er en stærkt stigende forståelse for sagen nu, og den synes jeg vi skal lade blomstre på det nuværende plan. Det gror og blomstrer alle steder i øjeblikket.

Forebyggelsesrådet, som jeg har anmodet om en udtalelse i anledning af beslutningsforslaget, er helt på linje med denne opfattelse af den lokale forebyggende indsats. Forebyggelsesrådet har sagt det på denne måde:

[Indenrigsministeren]

»En vellykket forebyggende indsats fordrer tilstedeværelsen af entusiasme og engagement i lokalområderne, politisk vilje samt et vist minimum af økonomiske midler. Samtidig er det klart, at udfaldet af en forebyggende indsats også er betinget af, at tilrettelæggelsen og gennemførelsen sker i overensstemmelse med lokale ønsker og behov.«

Forebyggelsesrådet lægger i sit arbejde overordentlig stor vægt på at stimulere netop den forebyggende indsats på lokalt plan. Politikere og administrativt og sundhedsfagligt personale i kommunerne er på den måde en af rådets vigtigste målgrupper, og de søges bl.a. inspireret gennem rådets rapporter, gennem det blad, som forebyggelsesrådet sender ud, samt ved en koordination af forsøgsarbejdet kommunerne imellem.

Forebyggelsesrådet har tillige bistået med råd og vejledning til især amtskommuner, der af egen drift ønskede at henlægge den forebyggende indsats til et særligt råd eller et særligt udvalg.

Jeg synes, forebyggelsesrådet gør et godt og et meget engageret arbejde i dette netop at få de lokale ting til at blomstre rundt omkring.

Jeg finder, at et lovforslag som skitseret af forslagsstillerne vil have en god chance for at knuse disse spirer, der gror rundt omkring lokalt, ved at formalisere noget, der næres af interesse, og som er i god gang nu. Jeg finder det samtidig i strid med regeringens politik i øvrigt at afstikke så snævre rammer for kommunernes handlefrihed, som et lovforslag vil indebære. Jeg må derfor på regeringens vegne afvise beslutningsforslaget på dette punkt og skal vende mig til den anden del af forslaget, nemlig styrkelse af det centrale forebyggelsesråd.

Bemærkningerne til dette punkt er meget lidt uddybende, og det står mig derfor ikke helt klart, om der er tale om en personalemæssig styrkelse, en økonomisk styrkelse eller måske begge dele. Men hvis vi kigger på den personalemæssige styrkelse, kan jeg fortælle, at jeg den 1. juli 1984 gav forebyggelsesrådets sekretariat en beskeden opnormering ved en omfordeling inden for indenrigsministeriets område, og jeg ser derfor ingen grund til atter at søge de personalemæssige ressourcer øget.

Hvis vi kigger på de økonomiske ressourcer, så har forebyggelsesrådet sagt, at rådet –

og jeg citerer igen – »tillægger mulighederne for økonomisk at understøtte forsøgs- og udviklingsarbejdet i lokalområder væsentlig større værdi end f.eks. personalemæssig udvidelse af rådets sekretariat«.

Forebyggelsesrådet foreslår derfor oprettet en forsøgsfond eller en forsøgspulje. Forebyggelsesrådets prioritering svarer meget fint til den holdning, jeg selv har tilkendegivet, nemlig en opprioritering af det lokale forebyggelsesarbejde, og jeg er også meget enig i det ønskelige i den pulje, som forebyggelsesrådet taler om.

På nuværende tidspunkt er jeg imidlertid ikke i stand til inden for indenrigsministeriets område at finde råd til etablering af en forsøgspulje, men vi arbejder kraftigt på at få etableret noget sådant. Det vil sige, at jeg i øjeblikket alene kan henvise til andre finansieringskilder for forsøgsarbejdet og også netop forleden dag har talt med forebyggelsesrådet om det, og en af de finansieringskilder kunne i høj grad være Helsefonden.

Socialministeren har bl.a. derfor netop i november måned sidste år henstillet, at en større andel af fondens midler fordeltes til forskning, søg og oplysning. Jeg synes, det er i takt med udviklingen, og at det ville være helt naturligt, om en organisation som Helsefonden så en god opgave i at styrke netop det forebyggende arbejde, hvilket ville kunne hjælpe forebyggelsesrådet med at være konsulenter og koordinatore i det lokale arbejde.

Men samlende skal jeg altså sige om dette forslag her, at regeringen ikke anbefale forslagets vedtagelse.

Lis Aaltonen (KF):

Det konservative folkeparti prioriterer også styrkelse af forebyggelsesarbejdet meget højt, men disse forslag, hvorefter man vil udvide det centrale forebyggelsesråd og ned-sætte forebyggelsesråd eller -grupper i kommuner og amtskommuner, kan vi absolut ikke støtte. Den kommunale styrelseslov giver kommunalbestyrelserne rige muligheder for selv at bestemme, i hvilken regie forebyggelsesarbejdet skal være. Jeg synes, det ligner en grov nedvurdering af det store arbejde, som foregår rundt omkring i kommunerne, når man siger, at embedsmænd og politikere skal motiveres til at tænke sundhedsmæssigt.

[Lis Aaltonen]

Det gør vi hver eneste dag i kommunerne, og derfor kan vi slet, slet ikke forstå, at man kommer med et forslag af denne karakter.

Vi kan ikke tilslutte os dette forslag.

Bente Nielsen (V):

Jeg vil gerne starte med at sige, at dette forslag rummer både positive og negative aspekter. Lad mig tage de negative først, det, som vi i venstre er helt klart imod. Det drejer sig om den del af forslaget, som vil pålægge kommunerne pligt til at lade det forebyggende arbejde foregå på en ganske bestemt måde. I dag har kommunerne og amtskommunerne valgt at lade forebyggelsesarbejdet foregå på mange forskellige måder, og det synes vi at de skal have lov til. Det vigtigste er, at kommunerne stimuleres til at sætte ind med det forebyggende arbejde.

Herved kommer jeg til det mere positive i forslaget, nemlig at vi får en diskussion om forebyggelsesarbejdet, en diskussion, som jeg håber vi kan gå i dybden med i udvalget.

Socialdemokratiet foreslår, at det centrale forebyggelsesråd skal styrkes, og nu kan jeg forstå af det, indenrigsministeren allerede har sagt, at det er sket, for så vidt som der i ministeriet har været mulighed for det og ressourcer til det.

Venstre kan altså ikke gå ind for forslaget, men vi er parat til at diskutere forebyggelsesarbejdet i udvalget, så vi kan få undersøgt, hvor langt vi er kommet, og hvordan situationen i det hele taget ser ud i dag.

Tommy Dinesen (SF):

Når man læser forslaget, bliver man noget usikker med hensyn til, hvor mange forebyggelsesråd der i det hele taget er, for der er nævnt, jeg tror 6 amtskommuner, og der er noget med nogle kommuner, som også kunne gå ind i noget. Fra SFs side vil vi se positivt på det, for vi går selvfølgelig ind for forebyggelse, men vi vil gerne være med til i udvalget at arbejde på at få undersøgt, hvor mange forskellige råd der arbejder med disse ting. Blandt de ting, der er nævnt i lovforslaget, er faldulykker og brækkede ben, men den slags kan falde ind under arbejdsmiljøområdet, og sådan er der så meget. Vi mener derfor, der skal ske en koordinering, og det vil vi gerne være med til at arbejde for, så vi

vil gerne være med til at se på beslutningsforslaget.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Dette forslag får én til at tænke på et udtryk, der hedder, at der er intet nyt under solen. Det skal ikke opfattes negativt, tværtimod; det radikale venstre har altid været levende interesseret i forebyggende arbejde og glæder sig over, at der blæser mildere vinde på det område, og at det falder i tråd med manges ønsker om omlægninger i vort sundhedsvæsen.

Citater viser kun tilbage til, at tanken blev fremsat langt tilbage, i hvert fald i 1971, og senere genfremsat i 1973. Allerede dengang kunne den radikale ordfører, fru Edele Kruchow, udtale ifølge referatet af forhandlingerne den 5. februar 1974 (Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 1706):

»Såvel »Perspektivplanlægning 1970-1985« fra marts 1971 som »Perspektivplanredegørelse 1972-1987« fra december 1973 peger i vægtige kapitler om sundhedsvæsenet på behov for øget planlægning og styring inden for alle dele af sundhedsvæsenet.«

Resultatet blev da også en folketingsbeslutning, der lød:

»Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte et udvalg med den opgave at tilvejebringe grundlaget for en prioritering inden for sundhedssektoren.«

Og det fremgår af udtalelserne dengang, at man nærede ønske om en omlægning til forebyggende arbejde.

I de mellemliggende år er der udført et stort arbejde inden for forskning, oplysning og forsøg på prioritering af hele sundhedsområdet, og der foreligger talrige rapporter og forslag.

Der skal ingen tvivl være om, at det radikale venstre anser dette arbejde for overordentlig vigtigt, og det er vor opfattelse, at vi nu bør benytte det kommende udvalgsarbejde til at se på, hvad der foreligger af materiale, hvilke forslag der er blevet fulgt, og hvilke der ikke er det, og hvorfor de ikke er blevet det. Derefter vil vi tage stilling til, om det foreliggende forslag er den rigtige vej til at styrke forebyggelsesarbejdet, for vi er enige i, at det bør styrkes.

Steffensen (KrF):

[Steffensen]

Om det foreliggende forslag vil jeg sige på kristeligt folkepartis vegne, at vi naturligvis er enige i, at det forebyggende er en meget nødvendig og rigtig ting. Vi mener også, det foregår.

Vi er ikke tilhængere af den udformning, dette forslag lægger op til, men vi synes nok, at det er en god ting, at man får mulighed for at diskutere problemerne i udvalget. Det vil jo i sig selv være anledning til, at man kan få forskellige indfaldsvinkler belyst noget bedre. Forslaget, som det ser ud, kan vi ikke støtte, men vi vil selvfølgelig gerne være med til at finde ud af, om der under udvalgsarbejdet kan komme noget nyt frem, som vi kan tage med ind i det forebyggende arbejde, som allerede foregår.

Poulsgaard (FP):

Vi har endnu ikke gjort op med os selv, om vi kan lide frikommuner eller ej. Vi synes, der ligger meget rigtigt i tanken om frikommuner, men på den anden side kan vi ikke rigtig lide den forskelsbehandling, der kommer ud af det. Men i det forslag, vi her har til behandling, ligger der elementer, som måske kunne tages op i de fri kommuner, og så kan vi se hen ad vejen, hvordan de forsøg er faldet ud, men som forslaget foreligger nu, da kan vi ikke støtte det.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg vil gerne takke for, at man har givet udtryk for interesse for at diskutere det forebyggende arbejde, og også takke for, at man interesserer sig for, at der skal komme mere gang i det forebyggende arbejde.

Ministeren sagde også i sit svar, at det uden tvivl er sådan, at man må regne med, at forebyggelsen vil komme i centrum i de kommende år, og spørgsmålet er, hvordan vi får gang i arbejdet. Vi har netop ønsket at få en større aktivitet i forbindelse med det forebyggende arbejde, og vi har ment, der er behov for inspiration til at gå endnu videre i det forebyggende arbejde, end man gør det nu, og vi mener det både centralt og decentralt.

Når ministeren siger, at der ligger nogle bindinger i vores forslag, og at man ikke skal lægge nogle snævre rammer for arbejdet, synes jeg, det er forkert opfattet, for vi giver jo klart udtryk i bemærkningerne for, at vi me-

ner, det lokale forebyggende arbejde skal foregå, planlægges og gennemføres i amts- og primærkommunerne, sådan at det kan tilpasse sig lokale forhold. Det mener jeg bestemt ikke er nogle snævre rammer, tværtimod ser vi helt klart, at der er individuelle forhold, der gør, at man må tilrettelægge arbejdet forskelligt.

Ministeren giver udtryk for, at man jo allerede efter de nuværende regler godt kan lave noget forebyggende arbejde i kommunerne. Ja, det ved jeg udmærket, og jeg kender også den blå redegørelse for, hvad man har gjort i amter og kommuner indtil nu, men vores hensigt er altså stadig væk at få mere gang i arbejdet, og vi mener, at inspirationen i stort omfang kunne komme fra det centrale og derved give de decentrale myndigheder mere mod og mere interesse for at udbygge det arbejde.

Jeg vil gerne understrege, at fremsættelsen af dette forslag ikke er nogen kritik af det arbejde, der allerede er foregået. Det er netop sket ud fra et ønske om at udbygge og skabe en tilstrækkelig både debat og interesse for at gå videre på dette område.

Om det centrale forebyggelsesråd sagde ministeren, at der var sket en beskeden opnormering. Det er jeg opmærksom på, og det synes jeg da også er udmærket, men det, jeg vil pege på som noget særlig vigtigt, er et samarbejde imellem stat og kommune, måske lige præcis i form af den forsøgspulje, som ministeren angav der var et ønske om fra det centrale forebyggelsesråds side. Jeg synes, at en sådan forsøgspulje ville være en fantastisk god ting, hvor man i et samarbejde centralt og decentralt kunne få nogle midler til at gå videre for, og jeg vil meget anbefale, at man går videre i arbejdet på at finde nogle midler til den forsøgspulje, som jo faktisk også er en af de tanker, vi har gjort os.

Det er jo heller ikke noget nyt som sådan, for på verdenssundhedsorganisationens regionale komitémøde i september 1984 er Danmark i princippet gået ind for programmet »Sundhed for alle år 2000«. I det program opprioriterer man i høj grad det forebyggende arbejde, og jeg synes, det forpligter den danske regering og det danske folketing til at gå videre i dette arbejde, når man har udtrykt sig så positivt på verdenssundhedsorganisationens møde, som tilfældet har været.

[Tove Lindbo Larsen]

Jeg tror også, at et forebyggende arbejde kunne lægge spiren til en større social lighed på sundhedsområdet, og jeg synes, det er en vigtig ting, hvis man kan komme så vidt, at man kan skabe lighed også på sundhedsområdet. Vi kender jo de vilkår, der er for befolkningens sundhed og muligheder for trivsel, og man kan godt se, at der er uligheder i samfundet. Kunne vi hjælpe på den måde til at skabe større lighed på sundhedsområdet, synes jeg, det er en forpligtelse, vi har.

Jeg vil egentlig bede indenrigsministeren om at redegøre lidt for, hvad programmet »Sundhed for alle år 2000« indebærer, og hvad regeringen gør for at leve op til de hensigter, man har givet udtryk for i forbindelse med diskussionen om det. Det forventer jeg naturligvis ikke her ved en førstebehandling, men i udvalget synes jeg det ville være et udmærket stykke arbejde at gennemføre.

Jeg vil også gerne pege på den konference om sundhedsformidling, der blev afholdt i november 1984. Dér gav, så vidt jeg er orienteret, indenrigsministeren udtryk for noget positivt om forebyggelsesarbejdet, og jeg mener også, at mange tilstedeværende personer og organisationer gav udtryk for det samme, og det har også været medvirkende til, at vi har ønsket at tage et initiativ på dette område.

Jeg hørte også i ugens løb, at indenrigsministeren har holdt en tale på en intern venstrekonference og her givet udtryk for, hvor vigtigt forebyggelsesarbejdet var, og det gav mig egentlig troen på, at ministerens tale ville være mere positiv, end jeg har oplevet den her i dag.

Jeg mener, der er et generelt behov for en styrkelse af det forebyggende arbejde både centralt og decentralt, og jeg så altså meget gerne, at man startede en forsøgspulje, som ministeren også nævnte at det centrale forebyggelsesråd var interesseret i. Der er masser af emner at tage op, og tidligere ordførere har også givet udtryk for, at det er meget forskelligt, hvad man har taget op rundt omkring, og jeg synes også, det er helt fint, at det er så forskelligt. Jeg skal naturligvis ikke undlade at gøre opmærksom på, at et spørgsmål som det ernæringspolitiske, som vi har været enige om her i folketinget var noget, der skulle lægges vægt på i fremtiden, var et godt emne, som også kunne indarbejdes i det forebyggende arbejde.

Jeg skal til de enkelte ordførere sige, at jeg nok var lidt skuffet over det konservative folkepartis meget bastante nej til dette. Det var da lidt beskæmmende at høre, at man slet ikke kunne gå den vej, som vi har foreslået. Lidt mere opmuntrende var dog venstres holdning til det, nemlig at man er interesseret i at styrke det forebyggende arbejde, men at det ikke måtte foregå på en bestemt måde. Vi har jo netop sagt, at vi ikke ønsker at diktere noget bestemt, men vi ønsker at inspirere, og vi ønsker at sige til kommunerne, at dette her er vigtigt at tage fat på.

Jeg var meget tilfreds med de positive udtryk, der kom fra hr. Tommy Dinesen, og jeg kan da også nævne, at der allerede findes meget materiale om, hvad der er foretaget, men selvfølgelig skal vi gå dybere i det under udvalgsarbejdet; der er meget mere, som vi kunne have glæde af at få afdækket.

Det radikale venstres repræsentant sagde ja og sagde nej og sagde ja og sagde nej igen, men det kan være, vi lander dér, hvor vi kan finde hinanden i, at det var en god idé at styrke det forebyggende arbejde.

Jeg mener, at værdien af det forebyggende arbejde kan måles både i menneskelige værdier og i penge for samfundet. Lidt kynisk kunne man sige, at man får betydelig mere for de forebyggende kroner end for de helbredende kroner, og det tror jeg er så rigtigt, som det er sagt. Jeg tillægger det menneskelige meget stor værdi i forbindelse med en vurdering af det forebyggende arbejde, og jeg håber også, at vi kan komme lidt længere med regeringen, end det viste sig i dag, for jeg tror, der må være en vej ud af dette til at give både primær- og amtskommunerne større inspiration til at gå videre, og jeg håber også, at indenrigsministeriet kan finde veje til at styrke det centrale forebyggelsesråd i højere grad, end tilfældet er i dag.

Aase Olesen (RV):

Nu er der ikke noget, der er nemmere end at holde taler om forebyggelsens velsignelser, og der er ikke ret meget, der er sværere end at sige helt konkret, hvad man så vil gøre. Jeg har forstået, at ministeren vil fremme forebyggelsesrådets arbejde, men jeg vil gerne spørge ministeren, hvad ministeren har gjort for at prøve at gennemføre nogle af de konkrete anvisninger, som forebyggelsesrådet

[Aase Olesen]

allerede har givet, og jeg tænker helt konkret på betænkningen om passiv rygning. Jeg vil gerne spørge, hvor den sag er nu. Er man på lovgivningslinjen, eller er man på henstillingslinjen? Det er jo de to veje, som anvises i den henvendelse, som forebyggelsesrådet sendte til ministeren den 9. november 1983.

I den sammenhæng vil jeg også spørge forslagsstillerne, hvor man er henne i det spørgsmål, om man vil være med til at lave noget konkret forebyggelse, om man er parat til at gå ind i spørgsmålet om enten at lovgive eller at lave kraftige henstillinger og cirkulærer om passiv rygning, altså en eller anden form for garanti for røgfri indåndingsluft for os, der ikke ryger.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg var meget glad for fru Tove Lindbo Larsens opfordring til, at jeg skulle give folketingsudvalget en redegørelse for, hvor langt vi er kommet med forebyggelsesarbejdet, og hvilke tanker vi i regeringen har gjort os på dette felt, for det er rigtigt, som fru Tove Lindbo Larsen sagde, at den sag ligger mig fantastisk meget på sinde, og det er da også noget af det, vi har arbejdet allermest med inden for sundhedsvæsenet, som fru Tove Lindbo Larsen også er klar over efter de taler og skrivelser, fru Tove Lindbo Larsen har lagt mærke til. Jeg synes, det er meget vigtigt, at udvalget har mulighed for at drøfte disse ting, for det er desværre ikke så tit, at udvalget har drøftet sundhedspolitiske spørgsmål, og jeg ville hilse med overordentlig glæde, hvis man tog disse diskussioner op, hvilket venstres ordfører også var inde på.

Hvad angår WHO, er det rigtigt, at regeringen har givet sin meget varme tilslutning til hele WHO-strategien. Jeg mener, at det er en strategi, som ikke alene gælder for de andre lande, men i meget høj grad også gælder for de teknisk udviklede lande og os, som på mange måder mener, vi har fået et velfungerende sundhedsvæsen, men som dog på en række punkter må spørge, om vi nu alligevel har gjort det så godt, så menneskeligt og så rigtigt, som vi i virkeligheden gerne ville. Har vi f.eks. lagt nok vægt på forebyggelse? Det sidste tror jeg ikke, og det andet tror jeg i øvrigt heller ikke; jeg tror, vi til stadighed kan gøre det bedre.

Når vi nu så varmt har tilsluttet os WHO-strategien, skal det også udmøntes i noget konkret. Jeg er en varm fortaler for, at man siger mange ord, men på den anden side er det også nødvendigt, at ordene har et reelt indhold. Derfor har jeg lavet en præcis handlingsplan for, hvordan vi vil gribe den sag an, eller har i hvert fald tænkt mig at gøre det og har for nogen tid siden nedsat et udvalg, som overvejer en sådan strategi for, hvordan vi fører WHO's planer ud i livet efter dansk tradition, altså sådan, at det passer til det danske system, at det kan indgå i den danske sundhedspolitik.

Jeg synes ikke rigtig, fru Tove Lindbo Larsen kunne være bekendt at sige, at hun syntes, ministerens tale skulle have været mere positiv, for jeg synes faktisk selv, at fru Tove Lindbo Larsen tilbageviste det ved at henvise til bl.a. mine taler og de ting, som jeg har skrevet om netop disse spørgsmål – de ligger mig faktisk overordentligt på sinde. Når regeringen har fremsat lovforslag om, at forebyggelsesrådet skulle fortsætte, var det netop, fordi vi fandt det så vigtigt, at vi på centralt hold har et koordinerende organ, som samtidig kan være en dynamo og en inspirator for det lokale arbejde, som altså er på fuld march ude omkring.

Når jeg var negativ over for forslaget, var det netop, fordi jeg er bange for, som jeg sagde, at vi ved at lave et forslag herindefra, som er meget rigoristisk over for de tiltag, der er lokalt, kan knuse nogle af de spirer, der rent faktisk er i gang på nuværende tidspunkt.

Forebyggelsesrådet, hvis ny formand jeg havde en samtale med igen forleden dag og har tæt kontakt med, fortalte netop, hvor utrolig spændende projekter der var i gang i øjeblikket, men jeg vil altså meget gerne give udvalget en redegørelse for, hvad der er i gang.

Fru Aase Olesen siger om passiv rygning, at vi er ved at forberede en massiv kampagne mod passiv rygning og i det hele taget mod rygning. Det havde været tanken, at denne kampagne skulle have været iværksat på et tidligere tidspunkt. Jeg er ked af, at det ikke er sket. Det skyldes bl.a., at vi gerne ville have deltagelse fra de forskellige organisationer, som har vist dette interesse, og det har taget lidt tid, sådan som det desværre ofte gør, at få udepeget de medlemmer, der

[Indenrigsministeren]

skulle være med til at forberede dette arbejde. Det betyder, at vi er kommet lidt senere i gang, end jeg havde håbet, men vi har altså nu sat, om jeg så må sige – uden at det skal misforstås – kul på arbejdet med den sag, og vi regner med her i foråret at komme frem til en kampagne mod rygning.

Jeg mener som svar på det konkrete spørgsmål fra fru Aase Olesen, at vi ikke skal lovgive på det område, men at vi skal oplyse og henstille og i det hele taget gøre befolkningen opmærksom på, hvad det er for nogle farer, man giver sig ud i både for andre mennesker og for sig selv, hvis man sidder og oser uhammet op i luften – for nu at sige det på den facon. Men det vil have min højeste prioritet, at vi henstiller, oplyser, udviser og forklarer, men ikke lovgiver.

Tove Lindbo Larsen (S):

Først i anledning af fru Aase Olesens spørgsmål om passiv rygning. Jeg mener, at man kunne gøre meget mere fra det offentlige side for at hindre den såkaldte passive rygning. Jeg er meget interesseret i, at man f.eks. i alle offentlige kontorer ikke tillader rygning. I venteværelser, og hvor man ellers måtte være, er det for mange mennesker helt ulideligt som ikke-rygere at skulle opleve en rygning, og jeg mener slet ikke, man kan tillade sig at belaste sine omgivelser på den måde, som tilfældet er. Så jeg kunne godt tænke mig en mere aktiv indsats for at hindre denne passive rygning. Selvfølgelig er jeg også interesseret i, som ministeren giver udtryk for det, at man skal fortælle folk om rygningens skadelige virkninger – ingen tvivl om den sag – men netop med hensyn specielt til den passive rygning mener jeg, at man fra det offentlige side godt kunne være betydelig mere aktiv for at hindre den.

Jeg vil selvfølgelig sige tak til ministeren, fordi ministeren vil redegøre i udvalget for WHO's handlingsprogram, fordansket, om jeg så må sige. Jeg synes, det er rigtigt, at vi benytter det i alle medlemslandene og også tilpasser det de lokale forhold.

Jeg er meget tilfreds med, at vi kan få en diskussion om det her, og jeg tror også helt bestemt, det er nyttigt, at vi får fremsat et beslutningsforslag som dette, fordi det i sig selv giver anledning til at pege på de mange problemer, der er, og de mange muligheder,

der findes. Men jeg vil gerne understrege én gang til, at vores ønske ikke har været at være rigoristiske over for kommunerne. Vi har ikke ønsket at sige: nu skal I gøre sådan; vi har ikke ønsket at sætte en hat på hovedet af dem, som jeg tror ministeren udtrykte det i første omgang. Vi har ønsket en inspiration og et krav til dem om at foretage noget på det forebyggende område, men ikke på hvilke vilkår og ikke hvordan, for det er så utrolig vigtigt, at det er de lokale forhold, der kommer ind i billedet, når man skal afgøre, hvilken vej man vil gå.

Jeg håber meget, at denne forsøgspulje kan blive en mulighed, for jeg føler faktisk, at dette er en af de veje, vi kan komme videre ad, og hvor det kan ske i et samarbejde imellem staten og kommunerne, sådan at man kan sige: her har I altså en mulighed, her er noget at øse af. Det er min vurdering, at folkettingen er interesseret i at foretage en række forsøg. Det gør vi jo på en lang, lang række andre ministeriers områder. F.eks. på skoleområdet foretager vi jo en lang række forsøg, som er retningsgivende for den vej, vi skal gå i fremtiden. Derfor ser jeg meget hen til, at vi kan fortsætte diskussionen om forsøgspuljen, for den er en af de pile, der viser den rigtige vej.

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne takke ministeren for det konkrete svar på det konkrete spørgsmål. Jeg er enig med ministeren i, at man, hvis man kan, bør klare sig med henstillinger. Jeg har faktisk nu gennem snart 8 års medlemskab af folkettingen pådraget mig den erhvervs sygdom, at jeg er nødlidende passivryger, fordi jeg er medlem af erhvervsudvalg, skatteudvalg og socialudvalg osv., hvor røgen hænger tykt. Det er min erfaring, at henstillinger i hvert fald ikke virker over for folketingsmedlemmer. Enkelte steder gør de, men jeg tror altså, man er nødt til at se i øjnene, at henstillinger alene ikke gør det. Det er muligt, at de kan komme til at virke efter en mere kontant kampagne, som kan få det til at gå op for folk, hvad det er, de gør mod andre mennesker. Hvis man har lyst til at ryge sig ihjel, kan vi måske ikke gøre noget ved det, men det er i hvert fald et spørgsmål om andre menneskers besværligheder.

[Aase Olesen]

Jeg skal minde om, at forebyggelsesrådet i sin henvendelse til ministeren nævner, at det blot ved en henstillingskampagne er lykkedes at sænke cigaretforbruget et bestemt sted, nemlig i Nordøstfinland, med 35 pct., og det betød en sænkning af dødelighedsprocenten med hensyn til hjertesygdomme fra 51 til 24. Det er nogle voldsomme resultater, man når, og så er spørgsmålet altså alligevel, om ikke man kan være for liberal, hvis man siger: nej, lovgivning vil vi ikke have, vi vil nøjes med henstilling. Men dette her var altså blot en henstilling, og jeg synes, man skal gå videre den vej.

Nu har folketingets formand forladt formandsstolen, og jeg ved godt, at man ikke må tale hverken til formænd eller til næstformænd, men man kunne dog ønske sig, at præsidiet ville starte her i folketinget, for det er igen nemt at lave henstillinger til alle mulige andre, men lad os dog begynde her. Jeg skal også opfordre ministeren til at henstille til regeringen og dens medlemmer, at man prøver at indføre røgfri møder her i huset.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 29. januar 1985 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslæde dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.38
